

KRUIDENRIJKE GRASLANDAG

23 MEI 2024

ADVIESLOKET
BODEM & NATUUR

boerennatuur

Programma	9:30	10:00:00 -10.45	11:00 - 11.45	11:45 - 12:00	12:00 - 12:45	12:45 - 14:00	14:00 - 15:30	15:30	16:00		
9.30 inloop	inloop	inleiding	Lezing ronde 1	Tijdbewaker	Lopen naar andere lezing	Lezing ronde 2	Tijdbewaker	Lunch	Excursies	Samenvatting	Borrel
Het Koetshuis (plenaire zaal)		welkom door dagvoorzitter Jan Heijkoop, introductie partners en het waarom van deze dag. Introductie Celine Roodhart over het belang van Kruidenrijk grasland, Graslandtypes, beheertradities en dilemma's in het beheer en gebruik van kruidenrijk gras in de bedrijfsvoering. "Op Safari in de Bodem" met de microscoop door Hanneke Hietink. Op zoek naar microbiologie, wie zien we en wat doen ze daar?	Hanneke Hietink (Bodemwereld) Inzicht in de functies van de microbiologie van de bodem Hanneke neemt ons alle plenair mee op safari in de bodem. In deze lezing ligt zij de rol en de functie van microbiologie in de bodem toe. En bespreekt de bodemvoedselweg analyse van de graslandpercelen die met de excursies in de middag worden bezocht.	Sofie Nijland		Hanneke Hietink (Bodemwereld) Inzicht in de functies van de microbiologie van de bodem Hanneke neemt ons alle plenair mee op safari in de bodem. In deze lezing ligt zij de rol en de functie van microbiologie in de bodem toe. En bespreekt de bodemvoedselweg analyse van de graslandpercelen die met de excursies in de middag worden bezocht.	David Kingma		groep David Kingma	Door dagvoorzitter Jan Heijkoop	
Jachtsuite			Kees van Bochove, (Datura) Sensorisch Landschap heeft binnen het project sensorisch landschap onderzoek gedaan naar biodiversiteit, broeikasgasemissies en waterregulatie op perceelniveau met twee nieuwe, betaalbare technieken: eDNA analyse en cheaptech sensoren. Ze ontwikkelen hiermee kwaliteitsindicatoren die onderdeel worden van de Open Bodem Index (OBI). Kees legt uit wat de bevindingen zijn van het project en hoe boeren en andere grondgebruikers deze technieken zelf kunnen inzetten om de bodemvitaliteit beter te monitoren.	David Kingma		Emiel Brouwer Bemesten van graslanden: samen op zoek naar antwoorden Of bemesten wel of niet gunstig is voor graslanden met een natuurdoelstelling is al langere tijd voer voor discussie. Inmiddels is wel duidelijk dat het antwoord veel genuanceerder is dan simpelweg ja of nee. Er zijn namelijk heel veel typen graslanden en op elke locatie spelen andere factoren een rol. In deze sessie wordt eerst een overzicht gegeven van de graslandtypen waarin het bemestingsvraagstuk speelt. Voor sommige graslandtypen zal een antwoord worden gegeven, maar voor veel typen is er geen goed onderbouwd antwoord mogelijk. Hier gaan we (spreker + publiek, boer en natuurbeheerder) proberen om gezamenlijk het nut van bemesting in kaart te brengen.	Celine Roodhart		groep Celine Roodhart		
Bloemenkamer			Boki Luske en Willemien Geertsema (Louis Bolk Instituut), (N12.02) extensief kruidenrijk grasland : beheermaatregelen voor een betere botanische kwaliteit Leren van resultaten uit praktijkproeven In Nederland ligt meer dan 80.000 ha kruiden- en faunairijk grasland (beheertype N12.02). De N12.02 graslanden kunnen gezien worden als vergaarbak met veel diversiteit tussen percelen, maar de kwaliteit laat vaak te wensen over. Veel van deze graslanden hebben te maken met dominantie van witbol, glanshaver of grote vossenstaart waar boswachter, boer, bestuiver noch vogel blij van wordt. De SNL-systematiek laat op dit moment weinig ruimte voor nuance in beheer. Hoe verder met de N12.02 graslanden? Boki en Willemien bieden handvatten om de kwaliteit te verbeteren.	Celine Roodhart		Boki Luske en Willemien Geertsema (Louis Bolk Instituut), (N12.02) extensief kruidenrijk grasland : beheermaatregelen voor een betere botanische kwaliteit Leren van resultaten uit praktijkproeven In Nederland ligt meer dan 80.000 ha kruiden- en faunairijk grasland (beheertype N12.02). De N12.02 graslanden kunnen gezien worden als vergaarbak met veel diversiteit tussen percelen, maar de kwaliteit laat vaak te wensen over. Veel van deze graslanden hebben te maken met dominantie van witbol, glanshaver of grote vossenstaart waar boswachter, boer, bestuiver noch vogel blij van wordt. De SNL-systematiek laat op dit moment weinig ruimte voor nuance in beheer. Hoe verder met de N12.02 graslanden? Boki en Willemien bieden handvatten om de kwaliteit te verbeteren.	David Kingma		Groep Tineke de Vries		
Rode Kamer			Kristianne van der Put (Adviesloket Bodem & Natuur): Verschaald tot je een ons weegt , belicht de 'verschaald tot je een ons weegt' percelen op de pleistocene zandgronden. De veldgids ontwikkelen kruidenrijk grasland zou er eigenlijk een extra type grasland bij moeten hebben; het te ver verschaalde type; aan de vegetatie is zichtbaar dat er verzuring is opgetreden; dominantie van 1 soort; bijvoorbeeld reukgras of veldbies, de bloemen die er staan hebben kleine bloemhoofdjes en de planten zijn iel en niet vitaal. Kristianne gaat in op hoe je dit kunt voorkomen en genezen. Wat te doen? Kristianne gaat in op hoe je dit kunt voorkomen en genezen.	Tineke de Vries		Peter Takens (Takens Kringlooplandbouw Advies) Beweidings- en Voederwinning van natuurlijk kruidenrijk grasland Peter is landbouw kringloop adviseur en gaat ons leren over verschillende beweidingsvormen en hun invloed op de vegetatie. Er is zoveel meer mogelijk wat je dichterbij je doelvegetatie kan brengen met beweiding dan inscharen of drukweiden.	Kristianne van der Put		Groep Kristianne van der Put		
Gele Salon			Wim Schippers, Boeren binnen gezonde grenzen. Wim kent verspreid door Nederland verschillende voorbeelden van boeren die bodem, water en lucht niet belasten, een mozaik aan graslandtypen onder hun bedrijf hebben en daarnaast in de groene cijfers boeren, met veel werkplezier. Deze boeren zijn klaar voor de toekomst! Hoe hebben ze dat gedaan en wat zijn de ingrediënten van hun bedrijfsvoeringen in samenhang met ontwikkeling en instandhouding van kruidenrijk grasland?	Jan Heijkoop		Wim Schippers, Boeren binnen gezonde grenzen. Wim kent verspreid door Nederland verschillende voorbeelden van boeren die bodem, water en lucht niet belasten, een mozaik aan graslandtypen onder hun bedrijf hebben en daarnaast in de groene cijfers boeren, met veel werkplezier. Deze boeren zijn klaar voor de toekomst! Hoe hebben ze dat gedaan en wat zijn de ingrediënten van hun bedrijfsvoeringen in samenhang met ontwikkeling en instandhouding van kruidenrijk grasland?	Tineke de Vries		groep Roelof Jan Koops		

Doorlopend, Koetshuis
 tafel met verkoop graslandgidsen en andere folders
 Stand adviesloket Bodem & Natuur
 Stand BoerenNatuur
 Stand Part-Ner

